ՄԻՈՆԱՏԻՅԻ ԷՐԾԻՅԱՏ

ԻՒՇԻՒՆՃԻՒ ՍԷՆԷ ՆԻՒՄԷՐՕ — 102 — 1861 — ՕԳՈՍՏՈՍ — 12 — ١٨ ՍԷՓԷՐ — ١٢٧٨ ՃԻՒՄԱՆ ԻՐԹԷՍԻ

ՄԷՍՔԻՒՔԵԱԹ ՕԳՈՍՏՈՍ 12

Օսմանլը վկասը	181 20
Ֆոնտիզ	200 2
Ֆրանսայ	160
Ամսթերտամ	163
Գարպօն	30 5
Գրոսմից	92 30
Գեղեցիք Կարմանդ եւ զոկ	65
Խազինէ Թահվիլ	72 10
Սէհիմ	69
Գանսոլիտ էսկի	64 50
Սէհիմ էէնի	

ՊՕՐՍԱ ԹԷԼԵՂՐԱՖԸ

Մարտիւ 17 Ծգնոպոս։

Սորիանօրլի 18 50։ Իրպ 55։ 50։ Թոսլէ մալ կէլէօր։ Ամրուիմա տուրկնէ Իրէք գօրն տիւշկինէ։ Սիգամ ջգ վատ իլէ 60։ Զէյթ 7ձ։

Օսմանլը խամիքբալը 79 1/2։ Եէնիսի 69 1/2։

Լ ոնդրա, 19 օգոստոս։

Գանսոլիտ 9ի։ Պանգա ըսգանէ՝ օսու եւ զատ տէօրթ պուչուղա էնտիրիմիշ։ Գահվէ 55։ Շէքէր 36։ 26։ Գանսոլ Մըսրը պուղայ 26։ 6։ պուղտոսթի կէվէք վէ տիւշկին։

Բոլեթիգան սուէնա մէգալ։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹՐ. ՄԻՒԹԷՆԷՎԻՅԷ

Օսմանլը հապրէթի բատիշահիլէրի կէչէն սալը կիւնիւ Պիւյիւք տէրէյի թէչրիֆ, վէ օրատան տախի պագէն ֆայթօն վէ պագէն ամթ ելէ։ Եվվէլա Պաղչէ քէօյիւնէ ատիմէթ պույուրուպ՝ Լէնի պէնտի, վէ ասնրա Վալիտէ պէնտինի վէ Թօքուզլու պէնտլէրինի միւշահէտէ, վէ պատէհու Պէյլրատա վէ Բէօմիւրճիւ գարիսէլէրինի թէչրիֆ իստէրէք, օրալարտա քի պէնտլէրի տախի պիրէր պիրէր մուայէնէ պույուրուտուգտան պաշգա, պունարընը ատէլէթէն կէնիշլէնիպ վէ թէվիզլէնմէսի ագտէմի էֆքէարը Շահանէլէրինատէն պուլունմաղին, Գարբուտան բաշա հապրէթլէրինէ քէշֆ ու պէյան, վէ լազըմ կէլէն ըսիմլէրին չըգարըլմասընը, մայեէթի Շահանէլէրինատէ պուլունան միւհէնտիսինէ թէֆհիմ գըլընմասընը էմր ու ֆէրման պույուրմուշ օլտուգլարընը, պան, քէյֆիյէթ միւհէնտիսինի մերգէմէ իֆատէ պույուրմուշտուր։

Օսմանը հապրէթի իսլամֆէթբէնահիլէրի եէվմի մէզպուրատ, հայման իւզէրինատէ պէշ սատթատան զիյատէ կէզմիշ, վէ շու զիյարէթի ճէլիլէտ, զիքր օլունան գարիսէլէր էհալիսի վէ մէքթէպ չոճուգլարը եօլ իւզէրլէրինատէ, սաֆ պէսթէյի գըշամը սէլամ օլտուգլարը, վէ թէչրիֆի ճէնապը ճիհանտարիլէրի վուրտու պուլտուղու շագըպինատ, պիւյիւք վէ քիւչիւք ճիւմլէսի ատաբը խուլուստա տէրտունիյէլէրին իզհար պասընտա Խոփլահրվ չգ եաղ չաղըրմըշտար արը։

— Ամիւլուսու Հիւմայունու պէ ատէթմագրունու հապրէթի թատարիլէրինին թէպրիքի զըմընտա, Ինկիլթէրրա տէվլէթի թարաֆընդատան թայեին գըլընմըշ օլան Ամիպրալթար գայիմագամը վէ մուհաֆըզը ժէնէրալ Սըր Վիլիամ ճէնապլէրի, իշ պու քէնճէմիզի կիւնիւ տէր Սաատէթէ վասըլ օլմըշտուր։

— Ընատօլու օրտույու Հիւմայունու միւշիրլիկի, ֆէրիգանը քիրամտան Մուսթաֆա բաշա հապրէթլէրինէ,

— Տէֆթէրխանէյի ամիրէ քիսէ տաքլըղը ռիւթպէյի սալիսէ իլէ, թաբու միւմէյեիզի սապրգ Լէնահ էֆէնտիյէ,

— Կէլիպօլու գայիմագամըղը, Ինմէա էֆէնտիյէ իհալէ վէ թէվճիհ պույրուլմուշտուր։

— Սապրդ Նագըպ իւլ էշրէֆ Թահսին էֆէնտի հապրէթլէրինին ազմի տարի պագա իսլէմսինէ մէպնի, սէրայը Հիւմայուն Իմամ էֆէնտիլէրինէն, Գաղասկեր Մուսթաֆա Իզզէթ պէյ էֆէնտի հապրէթլէրի, Նագըպ իւ էշրէֆ նասպ ու թայեին պույրուլմուշտուր։

— Պունատան ագտէմ քի Միւնասիպիզատ զիքրի կէչէն Գատըն էֆէնտինին, ճէնէթմէքեան իշչիւնճի Սուլթան Մէհմէտ հապրէթլէրինին քէրիմէլէրի օրմայուպ, Սուլթանլարը օլտուզու անլաշըլմըշտըր։

— Պու կիւնլէրատ Իթալիա գօնոլսու ճէնապլէրի, պաշ քէսթիպլէրի վէ պիրտէ հէքիմ պէրատպէրլէրինատ պուլունտուզու հալտէ, Պապը Օսմանլըյէ մահպէսինէ կիտիպ, քէնտի հէմշէհրիլէրինի կէօզտէն կէչիրմիշտիր։

— Թէպրիքի Ճիւլուսու Հիւմայունու հապրէթի իսլամֆէթբէնահի զըմընտա, Ինկիլթէրրա տէվլէթի թարաֆընդատան Իսթանպօլա կէլմիշ օլան Սըր Վիլիամ Գոտրիքթօն ճէնապլէրի, տիւնքի կիւն, միւլագաթը Շահանէ իլէ միւշէրրէֆ գըլընմըշտըր։

— Ընաֆրանգա օգոստոս 13 տէ Պէրլինատէն եաղլըտըղընա կէօրէ, հէր նէ գատար Լէհիստանըն Վարշավ շէհրինտէ 130 պին ասքէր պուլունմագտէ իսէտէ, էհալի իւզէրինատէ կէօրիւլմէքտէ օլան էֆքեար ու նիյէթէճէ սէպաթա նէզարէն, եագընտա միլլէթճէ պիր հիւքիգմէթէ մալիք օլաճագլարը էմէլ օլունմագտէ իմիշ։

— Իրուսիա վէ Պէլճիգա գրալլարը հապարաթը թարաֆընտան տախի, Իթալիա գրալիսէթի ըէամէն թանրլաճագ իմիշ։

— Ֆրանսա Իմբէրաթօրու հապրէթլէրի, Շալոն օրտուկեահընա աղնմէթ իթմիշ օլուպ, 1236 նէֆէր բօլիթիգաճա ճիւնհալարա տախի, ճիւնհալարը մագուր պույրուլմուշտուր։

— Կէչէն բազար կիւնը Պիւյիւք տէրէտէ, Հասունեան Թերապայծար հապրէթլէրինին պիրաէրլերի ֆամիլեասընտան իբի նէֆէր գասընն ֆայթոն իլէ տէնիզ գըսընտան կէչմէքտէ իբէն, տէնիզտէ պուլունան պիր գըթա Մոսգով ֆուլիգասընտան պէնկիրլէր լէքքէրէր, եօգարու սըչրարըլար, վէ տէնիզտէն թարաֆամէյիլ լէնտիքլէրինատէն, ճիւմլէսի թագըմըրտա տէնիզ տիւշիւպ, պիւթիւն պիւթիւն հէլաք օլմագ թէհլիքէսինատէ պուլունուրլար իսէտէ, Մոսգով թայֆէլէրի եէթիշէրէք խէլասիտէրլէր։ Ֆէգաթ արտապաճը պիրագ զիյատէճէ քէտէրլէնիր։

Ա.Օ. Գ Ա Ց Ի Ն

ԳԻՒՏՆԱՋԱՐԻ

(101 նէ-մէրօպան պագըյէ վէ իմիամ։)

Հիչ պիր միլլէթտէ, նիզամ վէ սուսուլու ճէտիտէ վէ մէմնուհէ գօլայլըգլա, աղ վագթ իչինատէ, վէ հաթթա գանլար տախի տէօրիւլմէքսիզին իճրա օլունամամըշտըր։ Վէ օլունամագ. չիւնքի, տիւնեատէ հէր վագթ, ահմագլար, ճահիլլէր, սոֆուլար վէ խայինլէր, խիլէրտէն չօգ պուլունա կէլմիշլէր տիր։

Միլլէթիմիզին պիր չօգ գըսմը Իսթանպօլատա պուլունմասը հասէպսիզ, հէր կիւն հէր սաաթ Իվրօպալարըն հէր իսուսուստա իլէրպկիթմէլէրինի կէօրիւպ, վէ պիզիմ իսէ շու ամընաճագ հալիմիզին սէպէպի, միլլէթճէ պիր նիզամաթա մալիք օլմայուպ, վէ մէքթէպլէրիմիզին հիւանի նիզամընտա պուլունմամասը իստուկին

ՄԻՒՆԱՏԻՅԻ ԷՐԾԻՅԱՏ

բանա ֆէհմ խլէ տիկինտէն, վէ չօգլար-տա տախի միլէթ ղայրէթի պուլու-նուպ, շու էակի կիտիշին նէ տէրէճէ մուսիպէթտէ գարար գլուաճաղին պիղ-ղաթ քէնոմի պաշընտան կէչմէքտէ օլան թէճրիպէլերէ նէզարէն թէշվիգ օ-լունմուղունտան, հէր նէվի տայ ու զայրէթ սայէսինտէ պիր Սահմանա-դրութիւնա մալիք օլաու իսէ տէ, Սրբազան Պատրիարք Հայրն հիչ տէյիլ իսէ, Խտիրնէտէքի հալէֆինի թէֆիթիշ իթմէք էմրի պանտիրէթինի տուչինմէտիքտէն պաշգա, միւսլ-ման ռիլեյհ հազրէթլէրինին, Պապը Էլի-տէն, Խաթրիք իւնանըլա, իլք տէ-ֆա Պայր եկեղեցիյէ կէլիպ, Սեղա-նա ջդարագ, վէրտիկի քարոզտան «անճագ Սէր վէ Միաբանութիւն օ-լուր իսէ պէն Խաթրիքլիք եանլապիլի-րիմ, եօգսա էլիմտէն հիչ պիր շէյ կէլէմէյէճէք տիր» քէլամլարընտան ալանարագ, չիմտիյէ գատար ույ-գուտա պուղնունաու։

Սահմանադրութիւնուն գլամ-թինի կէրէք աշխարհականլարատան վէ կէրէք Կրօնաւորլարատան անճագ ազգասէր վէ ուսումնասէրլէր թա-նըլապիլինպ, օլ հալին մուղայիրինտէ պուլունուպ, իտատա, նէ ֆանիյէթ վէ մէնֆաաթ պէվտասընտա կեղէն-լէր իսէ, թապիաթիյէ կիճէ կիւ-տիպ, Սահմանադրութիւնուն խա-րապընա չալըշճաղլար իսի։

Սահմանադրութիւն լուղէթի է-կէրչի էվվէլ էմրտէ բէք գուվվէթսիզ պիր շէյ կիպի կէօրիւնտիւկիւնտէն, չօգլուգ վաղիֆէ իտինմէտիլէր, լա-քին սօնրատան, մէքթէպլէրին իլէ-րու կիտիպ, քիլիսէլէրին վէ սայիր միլէթճէ մահալլէրին, պիր թադըմ տավէթսիզ իլթիզամճըլարը էլէրին-տէն քէնտու քէնտույէ չըգտըղն կէօրիւքլէրինտէ, եավաշ եավաշ ֆիթիլի ալմաղէ պաշլատըլար։ Վէ նի-հայէթ Էրուսաղէմ մատէսի իմտատ-լարընա էէթիշի, պիւթիւն դուվ-վէթլէրիյէ չալըշմայա չըգըշըրլար։ Լաքին շաշաճագ էէրի շուրասըրը քի, Միաբանութիւն իչին թէրթիպ օլունան Կանոնագրութիւնու Ընդ-հանուր ժողով գարար վէրմիշ կէօն-տէրմիշ իքէն, Միաբանութիւն թա-ռաֆընտան գատուլ օլունմատըղը հալտէ, քէնտիլէր տախի, հիչ տէյիլ իսէ, քէնտի ըէյլէրի նամուսու իչին կիւճէնէճէք եէրտէ, քէվնէմէյէ պաշ-լատըլար։ Միաբանութիւն իչինտէ Պատրիարքըղա շայէսթէ հիչ պիր վար-գատպէտ պուլունմատըղընա, վէ Էր-ուսաղէմ վանքընին տախի, միլէթի-միղին, էն զնյատէ միւհիմ, միւթէ-պէր վէ բօլթիք պիր մահէլլի ծլուու-ղունա, քէնտիլէր տախի չէ հատէթ իթտիքլէրի սուրէթտէ, մատամ քի նղովք վարտըր պէհանէսիյլէ։ Միա-բանութիւնտան օլսունատա նէ օլուր իսէ օլսուն տէյի, իտատա իթմէքտէ-տիրլէր։ Իէք ալնա Միաբանութիւ-տան օլսուն, ֆէգաթ կանոնագրու-թիւնու գատուլ իթտիլիրմի։ — Խայր։ ծնու տախի գնպուլ իթմէքլերի իշլէ-քլինէ կէլմէղ, իգթիզալը պէնտլէր մէյիշիմէլի։

Իէք պէյլէ վիլէթէ զարարը նղովքլարը թուքուպ կիթմէլի իսէ, էօթէտէ պինլէրճէ նղովքլար տահա վարտըր քի, Ղէ կրօնաւորլար վէ նէ տէ աշխարհականլար հիչ պիրիսինի թուքմամագտէ տիրլէր։ պաւնլարը դաարլ եաքմըր։ — Օնլարըն զարարը եօգ, մատամ քի ճէնէթին, ճէ հէն-նէմին անախթարլարը քէնտի էլէրինտէ տիր կիպի պուլունմագտէ տիր-լեր, իսթէտիքլերի գաբուլյու, իս-թէտիքլերի տուտուլար իչին տչարլար։

Կրօն ուրլարին, ու նղովքու-թուքմասընը այրպլատըղմըղ հալ-տէ, պիր թադըմ աշխարհականլարին տախի այնի իտտատայը կիւթմէլէրին-տէ տճէպա նէ մանա վարտըր։

Օլ պատատէ չօգ մանա կէչմէքտէ իսէտէ, պաշլաճասը, պիր գաչ քիշի-լէրին եանլարընտա, Էրուսաղէմին քիւլիսէթլի աքճէսի պուլունուպ, շիմտիյէ գատար կիղլիտէ գալմըշ օլ տուղունտան, Կանոնագրութիւն գա-պուլ օլունուպտա, թապիաթիյէ, վանքին հիսասը մէյտանէ չըգաճա-ղին, պիւտնազարի իւզրէ կէօրտիւք-լէրինտէն, հէր հալտէ մուսմանաթ իթմէլէքի կիճնպ իթտիկի տիւշիւ-նիւլմէքտէ տիր։

Շիմտիյէ գատար, Միլէթիմիզտէ ընէք չօգ տէֆա ույղունտուղուպ պար-ղունուր իսէրէք, միլէթիմիզին շիմ-տիքի հալինէ պայիս օլունմուշ իսէտէ, էկէր Սրբազան Հայրտա պիրազ պիւտնազարի օլմուշ օլսա իսի, պու-տէֆաքի ույղունտուղուղուն նէթի-ճէսինին բէք ֆէնտա պիր սուրէթ քէսպ իտէճէկին կէօրէպիլէճէք իսի։

Իշխտիլիշէ նէզարէն, նղովքմու-լարըն մէրամլարը եագըն կիւնտէ իճ-բա օլունաճագ իմիշ։ չօգ իսի, ֆէ-գաթ միլէթտէ մուհապէթտէ հա-որլ օլապիլճէք միտիր։ Էրուսաղէ-մէ կիտէճէք բաթրիսի հէր քիլիսէ թանրյաճաք մըտրը։ Եէնի թէշքիլ օլունճաք Ազգային Պարլամէնթ ու Սահմանադրութիւնա բիրայէթ ու իթաաթ իտէճէք միտիր, վէ Սահ-մանադրականլարը պիր սէնէ տէ-վամ իթտիքլերի մինիլլու, քէնտիլէր տախի պիր սէնէ տէվամ իտէպիլէ-ճէքլէրմի տիր։

Պիր թադըմ սէֆիլ վէ ճահիլ ատէմլէր, մէնֆիլի մագսատլէրինէ վասլ օլմաճաղլարը իչին, սէվինիպ խէնատան օլմագտէ, վէ կիւյա Միւ-նագտինին գաբատըլմասը եագըն կէլ-միշ կիպի, հարֆէնտանմըզդար իթ-մէքտէտիրլէր։

Օֆիւլար, Միւնատինին թա-ռաֆընտան չէշմինիզ բուշէն օլսուն, Միւնատի պու հալլերի կէօրտիւքճէ տէյիլ մէյյուս օլմագտէ, իլա պիր ճիհէթլէ մէսրուր տախի օլմագտէ տիր։

Օֆիւլար, տիւնեատէ պիր շէյ գօվուլմատըգճա, վէ զուլումու մուխալիֆէթ կէօրմէտիքճէ, տալա թէ-մէլ թուքտամաղ, վէ պու հագըգաթը իսէ քիմսէլէր ինքեար իտէմէղլէր։ Միւնատի, Սահմանադրութիւնուն իբէք պէօճէլի կիպի, մուվադգաթէն պիր ույգույաթաճաղը իհթիմալին պիւտնազարի սայէսինտէ թա էվվէլ-տէն կէօրմիւշվէ խապէր վէրմիշտիր։ ֆէգաթ անընճա պէրապէր աղ վագ-տան քէբէնէք օլուպտա հէվալարա տօղրու եիւքսէլճէյին տախի պէյան իթմիշ տիր։ Վէ Միւնատի տալա պու բէյզամպէրլիսինտէն վաղ կէչմէղ վէ հէր սատաթ թէքրարլար։ զալըմլար Սահմանադրութիւնու պիր ճիւզի վագթ սէրսէմ գլուապիլիրլէր։ ֆէ-գաթ էօլտիւրմէմէղլեր։ զիրա Սահ-մանադրութիւնվ ֆիքեարին թարաֆը Հագդատան ճինսի ինսանընն միւնէվվէր ճինսինէ իհտան պույրուլմուշ պիր բուհատուր քի, օնու հիչ պիր հէվայի մէմաթ (ամպէթ) սէտնատիւրմէղ։

Միւնատինին գանանմասընա կէլ-տիքտէ, շու ճէվապը վէրիրիզ քի, Միւնատի շիմտիյէ գատար թուքտուղու եօլու Սահմանադրութիւ-նուն խատրը սէլամէթի իչին թուքմուշտուր։ չիւնքի պիր միլէթտէ սէր-պէսթ զաղէթա օլմատըգճա, Սահ-մանադրութիւն օլամաղ, միւմքին տէ-յիլ տիր։ Իմտի Սահմանադրութի-նուն ույուտուղու կիւն, Միւնատի-նին գալէմի տախի էմրի պասիրէթ վէ պիւտնազարի իւզրէ պաշգա պիր թարիդ թուքտաճաղ տըր։

Միւնատի օլ վագթ տախի ասլա նիատ իթմէքտէն տուր օլմայաճաղ տըր։ Լաքին պաղէն կիւլմէք վէ պա-ղէն աղլամաղ իքիսի տախի թապիա-թըն գանունընճանտան պուլունմաղին, թապիաթիյէ, Սահմանադրութի-նուն մուվադգաթ ույգունտա իչին լաղըմ կէլէն ֆիզանլէրտէն սարֆը նազար իթմէյէճէք տիր։ Իմնա սօ-ֆուլարըն նիյէթի, էկէր Միւնատի-նին վիճտունինի Խաթանպօլատա տա-խի կէօրմէմէքտէն իսպարէթ ինտ, Միւնատի օնա տախի հազըր տըր։ Վէ էօյլէ պիր խուտուտա սէպէպ օլսուն

[illegible] ինչպես [illegible] ինչ [illegible] [illegible] [illegible]

զօտել, և ըստ այնմ, ազգային բնաւորութեանց կատարելութեանց և թերութեանց վրայ անկեղծաբար և կարեկցաբար խորհրդածել։ Ըստ առաջնոյն, գործնական յիմաստասիրութեան սկզբունքն անխտիր ամէն հասակի ամէն վիճակի և պայմանի ծանօթացունել, դաստիարակութեան վրայ վարդապետել, և դաստիարակութիւնն օրինակաւ և արդեամբ խրատի նկարագրել, կամ թէ ըսենք, ի տեսարանի հանդիսացունել, զոր օրինակ յիտագայ յօդուածը կը մեկնաբանէ։

Բ. Կանայք թէ մարդը և թէ ազգը նախապատրաստող, նախախնամող, նախասահմանեալ, առաջին, բնական։ գործվոյց և ծայրագոյն դաստիարակներն ըլլալով, դաստիարակութեան վրայ գրելիքնիս բոլոր իրենց կուղղենք։ Եւ որովհետև իրենք ոչ միայն Շնորհաց սիրահար, այլ և զարգացեալ և գիտնութեանց մշտնջենաւոր ճարտարապետներն են, մենք ալ պիտի նախանձ ընթերցանութեան ընտելացունելով իրենց վեհագոյն պաշտօնին հմուտ և խելամուտ ընելու համար, մեր գրուածոց որչափ որ հրապուրական շնորհք և գեղեցկութիւն տալու կարողութիւն ունինք նէ, կիրառութեանը չենք հեղգար։ Ուստի, ի հանձնս իրենց և ի շնորհն իրենց մանկանց մեր գրուածոց մէջ առ հասարակ զուարթ գրիչ գործածելուս զատ, մեծ ման ալ վիպասանութեան գեղջիծաղ կերպարանօք կը քօղաղարդենք, շատ մըն ալ ընտելական թղթակցութեան կամ ընտանեկան զրուցատրութեան ոճով կը պճնենք։

Գ. Թէ քանասիրաց ընթերցուածքն երիտասարդելու, թէ նորուսից գրականութեան ախորժակը խայծելու, և թէ մեռաւոր ընթերցանութեան մտընտէլները հրապուրելու համար։ վերոյիշեալ ժամերը գործածելուս զատ, Հայէրէն մեթէոր պրոֆեսորին, Նկարագիր, Սատիրա[1], կատակերգութիւն, և թեթեւագոյն նիւթոց վրայ ալ Զաւեշտ[2] ուրուագրելու կը ջանանք, գիտելով, որ մարդիկ գիշեր ցորեկ լալու համար միայն աշխարհք եկած չեն։

Դ. Դպրոցաց և ընտանեաց պիտոյիցը միապէս պատշաճեցուցած քանի մը ալ դասագիրք Ծաղկոցաձոյց միջոցաւ ազգայնոց մատակարարելու փորձ ունինք։ որոց մէկը պիտի ըլլայ։ Ընթերցողաց համար Աշխարհաբար էրգոնոմիան։

Ե. Օտարազգի հին և նոր մարդասիրներն ուղղագատութեան և բարոյականի նպաստաւոր դարձոց թարգմանութիւններ ալ մեր թերթին մէջ տեղերու կը ջանանք։ և ժամանակին մեր ընթերցողաց վարկածքը հարցուցանելով, տրամագրութիւնն ոչ ոչ գրանանք նէ։ Ցերմաք մըն ալ կը հրատարակենք։ չեթէ վեց տարիէ ի վեր ըրած թարգմանութիւններս ապարդիւն չիրնցունելու կամ մեր ալ թարգմանիչ ըլալը հանցունելու անձնասիրութեամբ։ այլ։ այն հրաշակերտ մատենին թարգմանութեանց մէջ անշմարելի մնացած չքնաղ իմաստները։ վեհ և հոյակապ սկզբունքը։ և գաղղիական յեղափոխութիւնը պատրաստող քահանայի մը անգլիական ոգին մեկնաբանութեամբ երևան հանելու։ և Ցերմանքն ազգայնոց օգտին համար իր ըստ ոյն տակ ակներև կացուցանելու դիտմամբ։ Բայց ասենք։ ինչպէս ընենք։ մեր ընթերցողաց տրամադրութեանը կը նայի։

Զ. Լուսանկարը։ որվան ձնդեանը հանդիսատես եղանք։ և զարգացմանը ստն առ ստն հետևելով անձամբ ալ փորձառութեանը պարապունք։ ան ալ իրրև գեղարուեստից կարապետութիւն մեր դեռահաս պատանեաց և օրիորդաց կընծայենք։

Է. Մեր թերթը հնգեռատանօրեայ ըլլալով։ տիրապէս առօրեայ լրոց օրագիր ճիշտնար ըլլալ։ մանաւանդ երբոր Պօլսոյ մէջ շարաթն երեք անգամ օրագիր հանելու ժամանեցին ազգայինք։ և հեռագիրն ալ առօրին ըստերը հոն հացունելու սովորեցաւ։ Ուստի։ մենք մեր թերթին մէջ հնգեռատան առաւր ժամանակագրութիւն մը պիտի ընենք։ նպատակ ունենալով այն անոյքերը։ որ իրենց նշանաւորութեանը հետ։ մեր ազգայնոց կարևոր իմաստ։ խրատ և օրինակ կընծայեն։ Մենք ալ այս խորհուրդով։ և գիտուցական ոճով պիտի գրենք պատահած առեղծները։

Ը. Ծաղկոցաձոյց ամիսն երկու անգամ պիտի հրատարակի։ ութածալ երկիկեան։ և ընթերցասիրաց կողմէն տարեկան հատուցումն է 20 ֆրանգ։ Պոլսոյ և Զմիւռնիոյ համար։ անկէ անդին ճամբուն ծախքն առնողին վրայ է։

Ծանօթութիւն։ Այս տարին սկսանող վիպասանութիւններնիս պիտի ըլլան։ ըստ զուարճութեան։ կամ Սարգանայ Հայկազանց։ ըստ ըմբռնութեան։ Ներքնայն ճանապարհորդութիւն յԱրևի։

Յ. Գ. Ծաղկածաղոյ յաջողուածոյն յօժարամիտ գանուողներուն պատշաճ թոշակ նէ։ կը համարձակինք։ տպագրութեան սկզբնաւորութիւնը գիւրացընելու աղագաւ։ այս առաջին տարուան հատուցումին երկու ամիս առաջ խնդրել։ Գրականութեան և գրագիտաց բարեկամ ականաւոր քանի մը անձինք։ իրենց ջանադրութիւնը խոստանալով վկայութիւն գրած են մեզի։ որ մեր առաջարկութիւնն ուսումնասէր հասարակութեան անընդունելի համարելու տեղի չունի։ և անանցմէ մէկն ալ մեզի հաւատած է։ յիսուն օրինակի և թերևս աւելի կանխահատոյց բաժանորդութիւն հայթայթել։ Այս ալ ժանահաւատ և արժանապատիւ քարեկամաց վկայութեանցը վստահելով։ մեր առաջարկութիւնը մամաւորաբար կուղղենք այն անձանց։ որ մեր գրիչը խատիւ չդատելով։ իրենց համակրութեամբը պատուած են։ Ուստի որոնք որ հաճին և կամին։ կրնան իրենց բաժինն իրենց ակուանը հետ մեզի հացունել։ կամ։

Աղգային ժողովոյն առնեապետ իմաստասէր Ս. Վիշէն էֆենտիին յանձնելով։ զոր ի շնորհս գրականութեան և մեր հասակակից բարեկամութեան այս մասին խնամակալութիւնը յանձն առած է։ կամ։

Ուղղակի մեզի հացունելու համար քանի մը հոգւոյ բաժինը մէկէն գաղղիական թղթատանն ուանդելով մեր հասցէին հետ։ զոր գաղղերենով պատկ. կը գրուի։

M. K. B. Missak.

Rue du Faubourg Montmartre. 13 Paris.

Եւ կամ։

Փարիզ օրագրին գործակալ Մուրատեան Պ. Եդուարդին յանձնելով։

Գումարը մատուցանող անձանց ընդունելութեան ամսագրիր պիտի տրուի։

Առաջին թուոյն հրատարակութիւնը օրագրաց միջոցաւ կը ծանուցանենք։

Ազգային թերթերն որոց որ հաճոյ կը թուի մեր յայտարարութիւնն ամբողջ օրինակով։ մեր շնորհակալութիւնն առաջ և ետքը իրենց ստացուած է։

Յայտարարութիւնս ընթերցողաց ամենեցուն հայրենակցական ոգւոյն մատուցանելով։ մնամ ազգային դպրութեան և մանաւանդ ուղղագատութեան անձնանուեր։

Խ. Պ. Սիսուանեան

Փարիզ 1 Օգոստոս 1861։

ԻԼԱՆԱԹ

Լէյնի Պարաւատա Հիսար տիպին։ տէ քեային եէմէք օտասլլա պէրաբէր 9 օտալը։ պիր մուԹպախ։ 1 շամաշըրլըգ։ 1 սարնըճ։ 1 Թուլումպա։ 2 մահսէն։ 1 ախըր։ 1 շիրվան վէ 1 տէ պախչէսի պուլունուղլու վէ տէնիզէ նազըր օլտուղու հալտէ։ պիր պաշ խանէ քիրայէ վերիլէճէկլինէն։ իսԹէք իտէնէրին։ անախԹարընը Պօղոս աղանին էճզաճը տիւքքեանընտան ալլպ։ վէ պէհասընը անլամագ իչին իսէ։ քէնտի օտամըզա պուլյուրմալարը պէյան օլունուր։

— Կէլէճէք բազար էրԹէսի եօրԹու օլտուղունտան։ կէրչի տալը կիւնիւ Միւնատիմիզ ջգամայաճագ խէտէ։ միւշԹէրիլէրիմիզին հիչ պիր նիւմէրօ զայպ իԹմէյէճէքլէրի աշխարհար տրը։

— 101 նիւմէրօ Միւնատիմիզտէքի ագճէ ֆիյաԹլարընտա։ յուէլիս 28 ճիւմա տէնիլէն։ յուլիս 29 ճիւմա իրԹէսի օլաճագ տրը։

— ԻսԹանպոլտա Սագա չէշմէսի եանընտա։ հէր նէվի գումաշ վէ եէլպիսէտէն։ հէր նէվի լէքէ վէ բիր ջգարմագ։ վէ խաս ճինսինտէն ֆըրջա պոյասը եաբմագ իւզրէ պիր դուքքանի աչըլմըշ օլմաղին։ միւշԹէրիլէրին հէր հաճլոէ մէմնուն օլաճագլարը պէյան օլունմագտէմիր։

— Իսանբմըզտա 14 Թօր գասպա բէսիմ քեաղրաը պուրունուպ ֆէհվէն ֆիյաԹ իւզրէ սաԹըլաճաղընտան։ իսԹէք իտէնէրին օտամըզա պուլյուրմալարը պէյան օլունուր։

Մէսքուրէեաթ	Բազար էրԹէսի Յուլիս 31			
	ամպահ	ոգլամ	էն էր-	էն ալ
Օսմանը լիրաը ղրշ	185	180 20	185 30	180
Ինկիլիզ • • • • • „	203	19 30	203 30	196 20
Ֆրանսըզ • • • • • „	164	160	164 20	160
Իմբէրիալ • • • • • „	167 20	165 10	167 30	165 10
Գարպոն • • • • • „	31	30 25	31 5	30 15
Գըրմից • • • • • „	91	92 30	95 10	92 20
Պէշլիք եար • պինտէ „	700	685		685
Խաղինէ Թահվիլի • • „	78 30	78 30		78 20
Սէհիմ • • • • • „	74 20	74 10		74
Գօնսօլիտէ էսկի • • „	68	67		

	Սալը Օգոստոս 1			
	ամպահ	ոգլամ	էն էր-	էն ալ
Օսմանը լիրաը • • ղրշ	181 20	178		177 30
Ինկիլիզ • • • • • „	200	196 30		196 20
Ֆրանսըզ • • • • • „	164 10	157 10		157
Իմբէրիալ • • • • • „	164 10	160 10		160
Գարպոն • • • • • „	30 10	29 25		29 20
Գըրմից • • • • • „	92 10	91 20		91 10
Պէշլիք եար • պինտէ „	660	655		650
Խաղինէ Թահվիլի • • „	78 30	76 35		
Սէհիմ • • • • • „	73	71 20	73 20	71
Գօնսօլիտէ էսկի • • „	66 20	67	67 10	

	Յարաբատ Օգոստոս 2			
	ամպահ	ոգլամ	էն էր-	էն ալ
Օսմանը լիրաը • ղրշ	178	179	179 10	
Ինկիլիզ • • • • • „	196 30	197 10	197 20	
Ֆրանսըզ • • • • • „	157 10	157 20	167 30	
Իմբէրիալ • • • • • „	160 10	160 20	160 30	
Գարպոն • • • • • „	29 25	29 30	29 35	
Գըրմից • • • • • „	91 15	92	92 10	
Պէշլիք եար • պինտէ „	635	640		630
Խաղինէ Թահվիլի • • „	77 10	77 15	77 25	77 0
Սէհիմ • • • • • „	71 10	71 20	72	71
Գօնսօլիտէ էսկի • • „	67 15	67 15	67 20	67 10

Մի Իէլլի Փի Ղազէթա
Կարապետ Յ. Փանոսեան
Ղազարեանց Երիտասարդաց Գրատունի Գրիգորեան Սօգանցը Նումերօ 17
Յ Մի Հինգշաբաթի Թագաւանիսկոնց

---

[1] Վերջին տասնեակս հայերէն Երգիծաբանութիւն բառով վերոյիշատակեալ բանաստեղծութիւնն է։

[2] Սեր գաղղիագէտ նպահասից յեղեղած Շաբիլոսի բառին կշռոյ կուգայ։

Գիրք II.3.
p. 399.

ԻԼՍԱՎԻՑԻ

ՄԻՍԱՏԻՑԻ ԷՐՃԻՑԱՍ

16 ՕԳՈՍՏՈՍ 1861

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Հայլար, պիր այսան զեյատէ տիր հէր քէսին լիսանը՝տա պիր, պիրինէ ույմաղ պինլէրձէ եալանլար, իֆթիրալար, վէ արաձիֆլէր կէ զիէքատ օլուպ, քեաֆֆէյի Ազգասէր, Հայրենասէր վէ Կրօնասէր զէ վամբն պա. յիսի ազիմնանէն պու լուսնուզու չէ օյլէ տուրսուն, շիմտիյէ գասար կէրէք զաղէթարար, վէ կէրէք յայտարարութիւնլար ինէ, շու խուսուսա բէք չօգ շէյլէր եաղըլտըլար իսէ տէ, ումումէն Լէհարիյէ քէյֆիյէթին ճանը, լայըգը վէճհ իւզրէ պէյան օլունմասըգտան պարչա, կէրէք Սըրբազան Հայր Թարաֆընտան, վէ կէ. րէք Ազգային վարչութիւն Թարա. ֆընտան, եարանլարա, իֆթիրալա. րա, վէ արաձիֆլէրէ գարշը, հիչ պիր չէյ բէտմէն Թասարգ, եաձէրհ օլուն. մասըղընտան, չօգ լարը Իսրայէլի գալպի, վէ Լնարիչէյի տէրտունիսի մուձիպ օլունմուշ տուր։

Ընտաօրա Հայլարը, հէմչէ հրի. նիզ օլան պիր սասրգ էվատ, վէ Իսթանպօլ Հայլարը, վագթի սէ. պավէթինտէն պէրու իչինիպտէ պու. լունան պիր գանտաշ միւսաֆիր, եանի, զայրէթի միլլէտ իւզրէ ոձի. գանէ էօյունմէքատ օլան Ինանսի, իսպիտանէ վէ ազգասիրանէ սուրէթ. տէ, ասլա սասրը հիսատէթ ու զա. բագէ իրթիքատ իմմէքսիզին, շու մասատէյի մունհուտէյի մուզիրէյի, պիր նիսպէտի միւ էսիր իւզրէ պահ ու պէյան իսէ ձէկինտէն, ձիւմլէ Թարաֆընտան, սատէ տիլանէ, խա. լինանէ վէ պիղարազանէ, անձագ ազգասիրութիւն գալդիրէ օգու. նուպ, վէ տիգգաթը Լամմէ իւզրէ միւթալաա օլունմասընը բէձա իսէ։

Հայլար, Ընտաօրաձա միլլէթի. միզին ահվալը հաղբրէ վէ սէֆիլա. ֆէսի զամթէն ձիւմլէյէ մալիւմ օլուպ, հէրկի�հէր սասթ իսէ, Իսթան. պօլտա պիղզաթ կէ օգլէ բինիզ էս. նիւնտէ պու լունան, օլ պինիլ բձէ չէ օրձիւլէր, համմալար, բէնձակ. լէր, վէ շու տուն խըսմէթլէրտէն տասի մանհրում գալարագ, եարը սձ մէ եարը Լօգ օլուս գլարը հալտէ, պօշ, էվվէթ պօշ կէզէն սէֆիլէր պէր Թարաֆ օլսուն, հաթթա օր մէ. զարլըգլարտա տօրաշան, սէֆիլ ու պիչարէ զարիպ ֆանայլար, իգ պալսըզ Հայասանէրն, մէքթէպ, քիլիսէ, վէ տիւնէէվի կէչինմէ սուրէթինտէ տասի, խ սրիթայի սահիհէսինի թէք. միլէն պէյան իմմէքատէ տիրլէր։

Տէ հչէթլա, վէ էսէֆէնկիզ խա. բիթա։

Հայլար, Ընձէ միսթանտէքի գա. բընտաշարրմըզ, պիւթիւն պիւ. թիւն ձէ հալէթ բէբատսի ալթընտա գալսա, Ռուսիատաբի գարընտաշնա. բըմըզ իսէ, եարբմ Ռուս օրմուշար կի. պի պիր հալտէ օլուսգլարը թագտիր. տէ, վէ միլլէթիմիզին սէատէթի հա. լի, անձագ մէմալիքի մահրուսէտէն, վէ Իսթանպօլ կիպի պիր բայիթախթ. տան կէօգէտիլմէքտէ օլսուզու սու. բէթտէ, հայբֆլաֆ, տահա ձէհա. լէթ իսուսու սանրայա գալսան, կէչինմէ պաղընտա կիւն պէ կիւն տիչար օլսուգլարը մուսիպէթէն. ձամ հալ, պիր ալ իլէրուլի կէօրէն. լէրին սէպէպի մէյյուսիյէթի օր. մագտէն իսալի տէյիլ տիր. զիրա, սարաֆլըգ պաթմըշ. թիւճճարլըգ. տան զաթէն մահրում. գույումձու. լուգ ձան էքիչմէքտէ. թիւլպէնտ. ձիլիք, պազիրկեան իսրամէթքեար. լըգը օրմուշ. թէրզիլիք, պէրպէրլիք, գունտուրաձըլըգ, վէ պունլարա տայիր ձիւմլէ սանտաթլար, ուսմալար իլէ, պարբարլամաղ մէրմէպէտէ տա. ռըմըշար. իւմիւտլէր գալմըշ ան. ձագ պիր մանտալըգտա, գայրգձը. լըգտա, պալըգձիլըգտա, վէ սօգագ. լար տօլաշարագ սաթըձըլըգտա։ Իր. քէքլէրտէն վէ գարըլտրտան կիւն պէ կիւն արթան ուրէնձիլէրի, վէ պիղարուր մանդալը բէտատսի լէրի տօրտուրան պիչարէ լըրդէ հլիլէրի, տիթրէյիրէք պէյան իսէրիմ։

Հայլար, միլլէթիմիզին իլէրու. տէ թէնվիրի իսուսունա, եալընըզ մէքթէպլէր պիր չարէ օլտսիլէ ձէք իքէն, Իսթանպօլ մէքթէպլէրինտէն նուշարըմըզտան մէմուն օլալմ, ֆէ. գահ թաշրալարտա օլ գասար ձէ. հալէթ հիւքմ իմմէքատ տիրքի, Լօգ. զատ գաղասընտա, 300 բարէյէ եա. ղընն Հայ քէ օյլ բինտէ, վէ 20 պինտէն միւթէճավզ ֆամիլեա պու. լունան պիր Թիւ բտխթանտէ, վէ պունլարա էմնալ պինիլ բձէ չօճուգլար տէրձ իւ. լէյէն քէ օյ, գասապա վէ մէմլէքէթ. լէրտէ, տէմիլ մէքթէպլէր պու լուն. մադ, իրա պիր Օրտագը Թանըլանա մալիք օլմադ, Ընրակ դարա, Հրմարլը. լարա, վէ Շիլէրլէրէ մալիք օլմադ կիպի պու. լունմադ տէ օլուպ, շիմտի. քի հալտէ ումումէն միլլէթիմիզին հէր պիր մէսալինի մէրքէզի իսէ, Իսթրիքխանէ միզ պու լունտու զու. հալտէ, վէ հէր Թարաֆտան, իճ. բասը էհմմ վէ թիհամմիլ գասուլ իմմէզ եիւզբձէ իշլէր, պիր պիրի իսթիւնէ պիրիքմիշ օլսուզու սու. բէթտէ, Սրբազան Պատրիարք Հայ. լըմըզը, վէ կիւյա պիւթիւն միլլէ. թիմիզին, Սուլթանանը սէնիյէ նէգ. տունտէ պիր մէքթիպ կիպի պու լունան Իսթանպօլու գարընտաշարրմըզը, հարաբետը հաղբրէլէրի հատատէն զէյատէ էսէֆ ու քէտէր, վէ համ. թա մէյյուս օրունաձագ բատատ. լէրտէ պու լունտու զու ինքեար գա. սուլ իմմէզ պիր սուրէթտէ տիր։

Հայլար, մասալ սէօյլէ մէրիպ, իլա. գասէրլէր գալպլէրի տէրսինան զուհուրէ կէլէն սեատէրի, հաղբ. գամ պօրուլարըլա թէքէրրիր իմ. մէքտէյիմ. վէ տահա սիպէրէ շու. սէյան իմանքէրիմ, սասէձէ միլլէ. թիմիզին էձէլ սէօշէյինտէ խասմէ պու լունտուզա տուր. եանի չէօյլէ. քի, էկեր մէգրիւր խասմէլիքին. սէրէձէ վէ շիտատէթին էթրաֆընը. նագշ ու այանէ ձէսարէթ իլլէսէմ, Հերոդէս գալպի կիպի Թաշրան վէ տէմիրտէն բէք եիւրէյինիզ պու. լունմասը լազամ կէլէձէյի փունշիտ տէյիլտիր։

Սալմանանթը Սէնիյյէ, խրիսթի. յանլարընամէ զհէպլէրինէ բիսայէթէ. քիլիսէձէ վէ մէքթէպձէ վէ միլլէթ. ձէ խասրեալերի, պինդրաթ քէնտու էյ. բէ իհտալէ օլունմադէ։ Մի բատտիմը խայրիսէյի շահանէ իգթիզասընձա, լութֆ ու ինայէթ պույրուլմուշ օլ. լուպ, Թասպիհամ իլլէ, քիլիսէ վէ մէք. թէպլէրիմիզէ տայիր իձտայ թասէն մէ. սարիֆամ տահի, միրի Թարաֆընտան օլմայուպ, անձագ պէյնիմիզտէ Թօքանըլըգձագ իյանէ վէ մուսամէնէթ իլլէ գայրըլապիլմէձէ կինասէ, վէ շու. խուսուսունխսէ, նիյէթի մամլուսպ վէ մէրզուսպ իւզրէ իձրայէ կէլմէ սի. իլին, քէնտուսիզձէ, սա ֆէքմանը Ընի, բուհանի վէ ձիւմանի իրի սա. տէտա մէձալիսի մութէպէրէ իմմի. յաղաթը ձէլիլէ սինէ 15 սէնէ տէն զի. յասէտիր, մաղհար պու յրտ լուպկ. միշ իսէքատ, նիզամընը վէ գանուն. սուզ, մէձլիս վէ խորէտէն սուլ. մէմուլ օլունան սէմէրէ հաբրի օրու. մայաձաղընտան, նիչէ է հրի պաթրիկ. վէ սահիպ ֆէթանէթին սայ ու զայ. րէթիլլի, պիր սէնէ տէն պէրու, Ընձ. գային Յահանա ադրո-Ֆիտ-ն իսէինտէ, միւ. լիէ էքբիրլէրի պու լունտու զու մանգ. իմմիյաղաթը շահանէի սէատէթ. մագրուն տէքեատրնա քիսամիլիձ մու. վաֆրգ օրարագ, պիր եէնի գանուն. նամէյէ մալիք պու լունտու զու մու գ. տէյիլ Ընձ մալիքի մահրուսէտէ ; իլա Լիվոպատա սահի սէնսալրլէ եաս. ու թիգքեար գրլրձիր տրբ

Հայլար, 400 սէնէտէն էլէրու. միլլէթիմիզին իսարլ սինէ, Իսթան. պօլ Իսթրիքլէրի պիր միհվէր օլու պ. վէ պիր գաչ ամիգարար իսէ. մ. գ. քիւր միլլ, քէֆիլ բրինին իսթէ տիկի կիպի էվիրիպ չէ վիրմէյէ, վէ շու խ. յանէթ ֆէզրէ, սիչարէ միլլէթիմիզ իլէ էլէնձէյէ ալարմը, վէ չօգ տի. ֆա չօգլար իսէ օլ էօրա ֆայիտա. մէնտա պու լունտա կէլմիշ օլասս գլա. բընտան. վէ 90 նէ ֆէր Իսթրիքլէրին իչինտէն բէք չօգ լարը, է օրէ իսային. լէրին նիյէթի զալըմանէլէրինէ, իսա. յինձէ պիր ալէթ օլմադէ իրթիքատ. իմմիշ պու լունտուգլարընտան, միլ. լէթիմիզ չիմտիքի շու. սէ ֆիլ հալտէ գալմըշ օլտու զու չէօյլէ տոբրսուն,

հետ։ Ինչպես ասում է Գրիգոր Նարեկացին՝ «Ոչ ոք չունի ինքնիշխանություն իր մեղքերի վրա, բացի Աստծուց

դքուէ համարն մէկ քանի կարեւորագիւտ ազգութիւններ առնելով պարտաւորեցանք դադրեցուցնել քուէհամարը և Ընդհանուր ժողով հրաւիրել առաջիկայ ուրբաթի օր։

«Ուստի բարեհաճեցէք նոյն օրը ժամը 4 ին ներկայ գտնուիլ։»

Սրբազան Հայրը տուեալ իւրաքանչիւր, կէրչի Ընդհանուր ժողով թեմական մի խաւը։ Քէգամի տահա Ընտրողութիւն օգուտնուր օգուտնամ, պիր կիւրիւլթիւ տիւր պաշար, 300 տէն միւթէճաւուզ համալար։ Սրբազան Հայրն ասողթարը տաւէլթան տէօրթ թաքաքը գուշտընար։ կէլէնէ կիչէնէ վէ պուլունճարա հարքէնատաղբդար վէ հագարէթէրէ խտէրլէր։ Վէ նիհայէթ մէտաղ Ալլահ պիրտաղ միւշաւէրէ վէ միւքեաւէմէյէ միւպաշէրէթ օլունմադ ըաղամ կէլսէ, մատամ քի Յակոբ Սրբազան Հայր ադ սագալայա «Ղէնէ ինչ, նղէ ինչ դրուքեն մարդ պարիրա չէ ինդր ըաղ» տէյու պաղրմադտէտիր։ բէք պիւյիւք ուչուն նուազդարաղ հուրէ կէլէճէյինտէրքեար օլունուտան պաշգա, պիր նանգամլըգ պաքի չըգմասը իհթիմալ աշքեար օլունաղունան, Դրնանդրն էհլի պատիրեթ էֆէնտիլէրի, վէ ասիր ֆէրտաֆլիկի մէ թէրպիսէլի զամլայ պրատքոյ քամվուշու վէրիրլէր։ մէյատան դալբ համալարա վէ ֆէատա էհլիլէրէ։ վէ իշթէ օր վագթ միւբարաքը հասրը օլմազին, իսմէտիբլէրէ կիպի։ պիր դաչ եէրտէ մէճլիսլէր դէրտուպ, համալարա ասրէսինտէ Սահմանադրութիւնն պիտասընին խարատայէթի նիյէթի խասինէ սի գիբրինէր պիր տիրէք տիքմէյէ գարար վէրիրլէր։ Ֆէրատաը կիւն Ընդհանուր ժողովուն Դիւանը Սրբազան Հայր իլէ կէօրիշիւ. կիւնտէ, վէ Յակոբ Սրբազան Հայր տախի օրատա պուլունուր։ Շուտ ուչուն նուազ հալտէ։ վէ Յակոբ Սրբազան Հայր տախի օրատա պուլունուր։ Շուտ ուչուն պիր թէսվիսէսի խուրատուտ արդու օլունմազին, եէնիտէն Հրուսաղէմ պիր ատամ կէօնտէրիլէրէք, Կանոնագրութիւն դատուլ իմտիրիլմիքէն սոնրա, եէնիտէն նէզամնամա, Քէգամի շուտնա միւնասէպէթսիզ հարէրէ ուպէպի էվվէլ պուլունան Խուտակ վարդապետ։ վէ Յակոբ վարդապետ ուչարատա պրագրատաղ, պիր գուրա ամբրմասընա գարար վէրէքիպ, գալէմէ ալնըր, վէ Ընդհանուր ժողովա թագմիշ օլունմադ իւրէ իմզասընմասը միւնասիպ կէօրիւլիր քիսէ տէ, օր արատա, Քէսատաբ իշէլիրտէն իշէրու պիր գաչ քիշիլէր կէրտիքէրինտէն, իմզալար գէր թատրաֆ օլունուպ, վէ սոնրա տախի Սրբազան Հայրն նէտատէթ կէթիրմէնկէ մուտաթթաղ օլուր։ Ֆունատան գոնրա պաշլաղ սրթրդ, Պէնջիրմաշուտ Խուտիւտարտա վէ Դաստաբուտա նրզով էյտատասընուտա կէ վէհլէքինմէճ լիպէրվի։

Հայրաք, պունդարդն հէփսի տէ շուտ սոնրատան իշնատ ճէնքլէրինիզ նիսպէթլէ քէք խոֆիֆ շէգլէր տիր։

Օդգատաք Հ տէ, Սահմանադրութիւնա մուգայիր սուբէթատ։ Սրբազան Պատրիարք Հայր, հէր տէրճէտէ պուլունան բու հայանքարը տատվեթ իտէրէք, պէր Հատագուտար ժողով թէհշիլ իտէր։

Սէգքիւր ժողովա վէրիլէն գաբարարքն զկատէ տիգգատ ու հասֆէ շայանը շունդաղտարը. եանի, նըզով օլաուզտա իշէն, Միաբանութիւնատան պաշգատարնը պատրիարք օլամամատը. կրօնական մատուռէրտէ գուրա ճայիզ գըրնամամատը. վէ Սոհակ վարդապետն, «տէն բանիրիք ինանմա՝ տէյու իմտիկի եէ մինլէր՝ ինէ՞ իլէ չ եանի հիատէթ իլէ օլնուզտան, եէ մին սոյրատամտը» վէ Յակոբ վարդապետն իմտամամատը իտէրէք Իսմանպօլատան տատա շատ կիմտէ սի, թէկրարլէ սիրդիյինտէն նաշի օլուզտան, բանիրիք ինթիհատ օլունմասընա մանի օլամագ գատատը պիր թէհօհմէթ տատա օլունամամատը. (ութանարմ Հայլար, պիր միլլէթ բանիրիրին լիստանրնատան պէ ոյրէ տիրիլմէսի խանիրատան վէ խէյատատան կէչէր շէյ մի տիր։) Պուտնրատա Հատագուտար ժողով գտիրար վէրիր, վէ նիշէ բու հայանքարը գօրգուրարինատան նաշի իմզաղարարար. Ֆէգամ, թէհքիր կրօնատէր վէ ազգատէր Գերսէս վարդապետ. Կրօնական ժողովուն տատիմ տատնատէտի օլուզտա հալտէ, բէնյինի բարբարատուտ թիւնա գուրարտի իմմէմէր իշէն, իմզալանմագտաղան գ ալրար էհ օլմէյիր վէրիր։ Վէ պիր գաչ կիւն սոնրա. «Գիտարս երիտասարդ Լիբերալական ժողովին մէջ ընդունուած կամ շարադրուած իսկ պարագրութիւնքը յիսուսիոդոսուն Ա արդարեւ Ա Վանանայ իմանալոյս վէ զկատէ սիրէ մուտէնար պիր յայտարարութիւն մէյտանէ ելաւ գարագ, Սրբազան Հայրն վէ քէնտի էֆէնտիլիտատա պուլունանլարին իրեթիրատը գարարէրինի մուտիրիպ օրուր։ Վէ հագրգռմէյէն տատի, եէ վէր մէզ պուզքատ, բուպէրտա Սրբազանն խուժրինատան էրգամայարագ, վէ նատատա հիատէթիտէն գօրգարագ, իմզա վէրէն քահանա վէ վարդապետէր, օր իմզալարն ճէրհ իլէ, սոնրատան մուզայրիտատ իմզա վէրիրլէր։

Շիմտիյէ գատատ ուէ օրէն իրէրիմգտէն աշքեար կէրիւնմէքտէ պիր քիր պիր թագտ ֆիթնէքեար սօֆու վէ մինէթ խայինկրինտէ եարանմագ իշէն, ատա եէրտէ Յակոբ Սրբազան իլէ Սրբազան Պատրիարք Հայր ճիզ վիմճէ հարէքէթլէրէ իրմիրատագ իլիֆէքատ պուլունմագտա տիրլիր։ Հէրէ Յակոբ Սրբազանն հարէքէթի նամէ ընդէրէլիրինի քէնտ խոմինդինէ համլ իտէրէք մագատ պուրրատրատ ատա, Սրբազան Պատրիարք Հայրն հարէքէթ մէ զանատ մէրինտէ խիւլասէ իտէլինն։

Սրբազան Հայր, պիր սէնէտէն պէրու Սահմանադրութիւնա քէնտայի ատարդ տատթ կիմի կէ օտթէրտիքանէ, Հրուսաղէմ միւրատանութիւնատան օրմայան պիր Եպիսկոպոսն տախի Խոժրիք օրմոզնա գարար գրարդատան. Սիաբանութիւնատան ծրմայան իւչ Եպիսկոպոս իսմի. նէ դուրա վէքիլքատէն։ Ինչ հանուր ժողովտա իւչ Եպիսկոպոսատան պիրիմինէ Խոժրիք ինթիհապը իլէն եատ դուրա վէքիլքատէն վէ եատատ դիտաղտիթիւն ինթիմքատէն, վէ նիհայէթ «Քայդ նէմի չատ գոռ-էհամարն մէկ չանի խրէ-որ դիտող-ինիներ ոնէնալ...» տիէրէք, Եպարդը թէգրէրէլիրտէ, գուրա սանարդնէն աշրատաղնը թէկէքիա ինթիմքատէն սօղրա, էքրլէրէնի, էյլէրէրի, գարարդրէրը վէ իմնատրէրը տատիր այնդ ալիմնա ատարագ, «Նէ-ղէվ վար իտի՞ պիրլէտիմ, սօնրատան պիր պատա Ղարեկ իշնատ մէգքիր նղովքու կէօրտիմ. վէ խէթա իշէտիրշ օլուզտանմէ թանրատամ, տիէրէք միլէթի ֆէատատա վէրիպ, Սահմանադրութիւնու թէկ հէրքէս գօյուզգատան պաշգա, ճիղվի՞ լէ... Եաղմէ, շիմտիյէ գատատ, տէյու Իրիսթիյանէ լեզի, Իսրամլար, Լեհ հուտիրէր, պուռթէրէսիմլէր տատի լիստանրնատան իշնտիրմէ միշ օլան մէգնէ պէտ պիր եէնի քիր ֆիրէ ճնատրէթ իտէր։ Եանի կիրք իլէ (հիատէթ, հրաս) օրնատան եէտին, եէ մին մայրմազ ատր։

Սէյլէ, Սրբազան Հայր, թէճնիտէրիլ սէյլէ, պու եէնի Աստուածաբանութիւնու, գանդի Հեատրանատան վէ գանդի քիմատատան էգգարարն։ Մէջլէ Սրբազան Հայր գանդի Պիւնատրն թէճնէյլ կիրք տէյիր ծիր, սէ ֆէ Սրբազան Հայր, տիւնեատէ պիղգամ Աստուծոյ պիրիյիք գանդի կիւնատ վար տիր։

Սրբազան Հայր, շատ գատար սէնէլիք Եպիսկոպոս, վէ Շիմտի իսէ, 1861 տէնէսինտէ պէր ամիր միլլէթնէ Խոժրիքի օրտուզուն հալտէ։ Փիւլան Լարեկատ նղովք վար իտուկին պիղճէ տիկին իլէն, իէնա իշնէմիշ ծրատուզունու իգրար իլէ տիկին կիմի, շուտ էրէք տիւյիք պիր իսէթա իշէտիկինի իգրար իթաֆն մի, եանլօտ իտէ ճէք միսին։

Սրբազան Հայր, պիր Լարեկատ տատիմէ օլարագ պատրմիշ օլան պիր Նղովքա ինանարքան գատատ, միլէթիմիզին մէգնէ պինին Թէմէլ օլան Կոնստանդիրքատէքի նղովքարտա տատի ինանմագ միրքն, եօխատ օրտայա կէլտիրէտ, իմիդատան էքսիլէճէք մի տիր։ Էլտիկ իմտ ինանմագտան։ Իմտատ էյլէ օրտուզու թագտիրատ, էվ վէրա չու կիրտիկին տիւնա էլտիսէլէրնտէն վազ կէչմէլիրսին, Խոժրիքն խանէտէն ամլարը վէ ֆայմանատէֆ խուտագ, պիր էշէք կէիմիրթմէլիսին, վէ հաղթա, չու ճիմանի օրան Խոժրիքնէք մէ սէնէտինտէն տատի իսէ իֆա իմմէլիսին, չունքի Կանոնագիրքիմիզճէ եատագ տրը, նղովա տրը։

Սրբազան Հայր, սիզ օր նղովքուն եա տատիմէ օլարէղան, վէ կատտա էյլէ նղովքարարն ըուճեալ տրդրարդրն տէլէնէն պէյան իմմէմէ տիրքէ, վէ Քանոնագրքի տատի տիւնեատէ պու ըուճուրգամա, պունատան սոնրագ աշխարհամանարարն, քէֆֆինիզնա խոժրէճիրի նղովքա իսնան կէթիրմէճէրինէ չգըլրգ իշնիտինիզ օր

Սրբազան Հայր, սիզ նղովքուն եա տատիմէ օլարէղան, վէ կատտա էյլէ նղովքարարն ըուճեալ տրդրարդրն տէլէնէն պէյան իմմէմէ տիրքէ, վէ Քանոնագրքի տատի տիւնեատէ պու ըուճուրգամա, պունատան սոնրագ աշխարհամանարարն, քէֆֆինիզնա խոժրէճիրի նղովքա իսնան կէթիրմէճէրինէ չգըլրգ իշնիտինիզ օր

[illegible]

[illegible]

[illegible]